

ВІДГУК

**офіційного опонента
на дисертацію Ушакової Катерини Юріївни
«Психологічні чинники становлення професійної «Я-
концепції» у студентів медичних коледжів»,
подану на здобуття наукового ступеня
кандидата психологічних наук
за спеціальністю 19.00.07- педагогічна та вікова психологія**

На сучасному етапі реформування вітчизняної освітньої сфери актуалізується проблема підвищення ефективності підготовки студентів вищих навчальних закладів як конкурентоспроможних фахівців із високорозвиненою і позитивною професійною самосвідомістю. З огляду на положення Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», важливим завданням української психологічної науки є вивчення особливостей та умов розвитку професійної «Я-концепції» у студентів вищих навчальних закладів протягом їх навчання. Тому тема дослідження К. Ю. Ушакової «Психологічні чинники становлення професійної «Я-концепції» у студентів медичних коледжів» вирізняється своєю актуальністю та соціальною значущістю.

В межах обраної теми автором коректно визначено мету, предмет, об'єкт і завдання дослідження. Сформульовані завдання підпорядковані меті дослідження, засвідчують логічність і послідовність його основних етапів. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Дотримано пропорційний обсяг теоретичної та емпіричної частин дослідження. Ознайомлення з текстом дисертації засвідчує високу культуру виконання дослідження і логічність наукового пошуку автора.

У першому розділі дисертації висвітлено результати вирішення першого завдання дослідження. Проведений автором ґрунтовний і всебічний аналіз ряду класичних і сучасних наукових робіт учених дозволив обґрунтувати теоретичні основи вивчення становлення професійної «Я-

концепції» у студентів медичних коледжів. Заслужує на увагу і позитивну оцінку розуміння К. Ю. Ушаковою сутності феномена «професійна «Я-концепція» майбутніх медичних працівників», як складного інтегрованого утворення, до якого належить низка уявлень і ставлень особистості щодо себе як майбутнього медичного працівника, що зумовлюють вплив на саморегуляцію її поведінки у професійній сфері. А також трактування його структури, виокремлених компонентів і їх складників. Доречно відзначити, що проведений автором аналіз сучасних наукових робіт психологів засвідчив недостатнє вивчення питання становлення «Я-концепції» студентів медичних коледжів у психологічній науці.

Визначені теоретичні засади дослідження, вдало обрані методи емпіричного вивчення психологічних особливостей і чинників становлення професійної «Я-концепції» у студентів медичних коледжів, сприяли розв'язанню другого і третього завдань дослідження, результати яких презентовані в другому розділі дисертації. Безперечною науковою новизною вирізняються визначені критерії, показники і рівні становлення професійної «Я-концепції» у майбутніх медичних працівників. Також наукову новизну дослідження становлять і вперше емпірично встановлені психологічні особливості та чинники становлення професійної «Я-концепції» у студентів медичних коледжів. Зокрема на високу оцінку заслуговують емпірично визначені психологічні чинники досліджуваного процесу, а саме - розвиненість професійної свідомості; ставлення студентів до майбутньої професійної діяльності; співвідношення їх реальних уявлень про себе як майбутніх медичних працівників із ідеальними; місце професійної спрямованості у мотиваційній сфері студентів; прагнення професійної самореалізації; значущість обраної професії, актуальність і значущість професійної самоідентичності. Доцільно відзначити високий рівень володіння дисертанткою методами статистичної обробки даних, їх кількісного та якісного аналізу.

Результати вирішення попередніх трьох завдань дослідження сприяли розв'язанню його четвертого завдання, результати якого подані в третьому розділі дисертації. В цьому розділі представлено обґрунтовані психолого-педагогічні умови розвитку професійної «Я-концепції» у студентів медичних коледжів. На особливу увагу та схвальну оцінку заслуговують побудована автором психологічна модель і розроблена програма розвитку професійної «Я-концепції» у студентів медичних коледжів, що успішно апробовані. Як авторська програма, так і сформульовані методичні рекомендації психологам і викладачам медичних коледжів із розвитку професійної «Я-концепції» у студентів цих навчальних закладів становлять практичне значення дослідження. Адже вони можуть застосовуватися психологами і викладачами медичних коледжів.

Отже, загалом дослідження вирізняється своєю науковою новизною, теоретичним і практичним значенням. Висновки сформульовано чітко та логічно, в них розкрито загальні досягнення автора дисертації, що є результатом вирішення поставлених у дослідженні завдань. В авторефераті представлено основні положення і результати дисертації, які розкрито в достатній кількості публікацій автора та апробовані на низці міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Зазначене дозволяє стверджувати, що дисертація К. Ю. Ушакової «Психологічні чинники становлення професійної «Я-концепції» у студентів медичних коледжів» є самостійним і завершеним науковим дослідженням і дає підстави для його загальної позитивної оцінки.

Водночас можна висловити такі побажання і зауваження:

1. Емпіричні результати дослідження без сумніву вирізняються своєю науковою новизною. Однак, на нашу думку, цікаво було б додатково розглянути й тендерні особливості становлення професійної «Я-концепції» у майбутніх медичних працівників.

2. Розроблена автором програма психологічного супроводу розвитку професійної «Я-концепції» у студентів медичних коледжів має високу практичну значущість. Проте вважаємо, що можна було б звернути окрему увагу на роботу зі студентами, які планують продовжувати навчатися у медичних вищих навчальних закладах після закінчення медичного коледжу.

3. В роботі подекуди є стилістичні й технічні огріхи.

Проте висловлені побажання і зауваження не знижують високої позитивної оцінки дисертації К. Ю. Ушакової та можуть трактуватися як перспективи подальших наукових досліджень.

З огляду на зазначене, вважаємо, що дисертація Ушакової Катерини Юріївни «Психологічні чинники становлення професійної «Я-концепції» у студентів медичних коледжів» відповідає усім вимогам пп. 9, 10, 12-14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24. 07. 2013 р., а її автор, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата психологічних наук за спеціальністю 19.00.07 - педагогічна та вікова психологія.

Офіційний опонент:

**кандидат психологічних наук,
старший викладач кафедри
прикладної психології та логопедії
Бердянського державного
педагогічного університету**

Т. С. Сушинська

Підпис
засвідчук
Старший інспектор відділу кадрів